

Praktyczne aspekty indywidualizacji kształcenia - czym jest indywidualizacja w praktyce

Dostosowanie **treści, metod, form i środków nauczania, zakresu wymagań, tempa pracy, sposobu kontrolowania i oceniania** do indywidualnych cech psychicznych oraz uzdolnień fizycznych uczniów.

Dajemy szansę sukcesu każdemu uczniowi, ponieważ jest ona czynnikiem najsilniej motywującym dzieci do nauki, wiążącym go emocjonalnie z nauczycielem i szkołą oraz stanowi zachętę do dalszej pracy. (**Stanisław Palka**)

Uwzględnienie w systemie dydaktyczno – wychowawczym różnic indywidualnych między uczniami i stosowanie takich zabiegów pedagogicznych, które przy uwzględnieniu owych różnic sprzyjają maksymalnemu rozwojowi osobowości uczących się.

Definicja indywidualizacji wg Tadeusza Lewowickiego

„Szkoła oraz poszczególni nauczyciele podejmują działania mające na celu zindywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości.”

Podstawa programowa – Zalecane warunki i sposoby realizacji

- **Różnice między uczniami** dominacja półkulowa
 - styl przetwarzania informacji
 - różnorodne warunki środowiskowe
 - różny poziom motywacji i samodzielności
 - odmienne zainteresowania
 - indywidualne profile inteligencji wielorakich
 - różna dojrzałość: intelektualna, emocjonalna i społeczna
 - zróżnicowane temperamenty
 - preferowane style poznawcze

- **Pomoc psychologiczno - pedagogiczna udzielana jest uczniom**
 - ze szczególnymi uzdolnieniami
 - z niepełnosprawnością (niesłyszący, słabo słyszący, niewidomi, słabo widzący, niesprawni ruchowo, upośledzeni umysłowo, autystycy, z zespołem Aspergera, ze sprzężonymi niepełnosprawnościami)
 - z niedostosowaniem społecznym, z zagrożeniem niedostosowania społecznego, ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się
 - z zaburzeniami komunikacji językowej
 - z chorobą przewlekłą
 - z sytuacji kryzysowych lub traumatycznych
 - z niepowodzeniami edukacyjnymi

- z zaniedbaniami środowiskowymi związanymi z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami środowiskowymi
 - z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą
- **Tworzenie prawidłowych warunków edukacyjnych** Nauczyciel powinien dostosować metody i formy pracy z dzieckiem do jego możliwości, uwarunkowanych dysfunkcjami czy sytuacją społeczną.

Przykłady następujących działań:

- dostosowanie sposobu komunikowania się z uczniem
- zachowanie właściwego dystansu
- wydłużenie czasu pracy
- zmiana form aktywności
- stosowanie wzmocnień pozytywnych (pochwały, nagrody)
- nie wymagaj głośnego czytania w obecności klasydzielenie materiału nauczania na mniejsze partie
- częste odwoływanie się do konkretnego „raz” nigdy nie wystarczy
- stosowanie metody pogładowości dostosowanie liczby bodźców związanych z procesem nauczania
- pracować z uczniem twórczo, w sposób niekonwencjonalny, interesujący
- zastosowanie dodatkowych środków dydaktycznych i środków technicznych
- zapewnienie uczniowi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi możliwości korzystania z nauki języków obcych na miarę jego potrzeb i możliwości
- stosowanie zróżnicowanych kart zadań do samodzielnego rozwiązania
- powtarzanie reguł obowiązujących w klasie oraz jasne wyznaczanie granic i egzekwowanie ich przestrzegania.

Metoda obwodu stacyjnego

Metoda wywodzi się z zaprezentowanego w 1953 przez R. Morgana i G. Andersona modelu lekcji wychowania fizycznego, w czasie której dzieci przechodzą od stacji do stacji, ćwicząc na każdej różne partie mięśni.

Stacje można rozłożyć w sali na dwa sposoby:

- pozostają nieruchome,
- są pobierane przez dzieci.

Przebieg zajęć metodą stacji: rozmowa wprowadzająca

- wspólny przegląd stacji
- praca na stacjach
- podsumowanie

Samokontrola poprawności wykonywania zadań na stacji:

- odpowiedź znajduje się na odwrocie karty zadaniowej
- w wyznaczonym miejscu sali (np. stolik pod tablicą) znajdują się wszystkie karty
- z odpowiedziami
- kontrola wykonywana jest przez kolegów z klasy

▪ **Korzyści płynące ze stosowania pracy na stacjach**

- likwidacja bezpośredniej presji na lekcji nauczyciel ma możliwość indywidualnej rozmowy z uczniami lub grupami
- nauczyciel pełni funkcję obserwatora i doradcyakceptowane są różne tempo pracy i sposób rozwiązania
- nauczyciel może podzielić stacje na stacje obowiązkowe i stacje fakultatywne
- zadania na poszczególnych stacjach powinny być tak skonstruowane, aby stwarzały możliwość samokontroli poprawności wykonanego zadania

**Barbara
Papierz**

Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi